

Vyhodnocení plnění Akčního plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020 za celé období jeho platnosti

prosinec 2020

Akční plán pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu¹ České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020 (dále jen „Akční plán“) byl schválen usnesením vlády ze dne 29. dubna 2019 č. 289, které ukládá: (1) předsedovi Rady pro výzkum, vývoj a inovace: (a) koordinovat a zajistit realizaci opatření obsažených v Akčním plánu; (b) předložit vládě do 31. prosince 2020 vyhodnocení plnění Akčního plánu za celé období jeho platnosti. Zmíněné usnesení současně ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy: (a) spolupracovat při realizaci opatření; (b) podílet se na vyhodnocení Akčního plánu podle bodu 1/b.

Akční plán vychází z:

Národní strategie otevřeného přístupu k vědeckým informacím na léta 2017–2020, která udává základní směr k naplňování otevírání vědy v ČR, a byla schválena usnesením vlády ze dne 14. června 2017 č. 444. To uložilo zpracovat Akční plán k implementaci Národní strategie.

Doporučení Evropské komise ze dne 25. dubna 2018 o přístupu a uchovávání vědeckých informací C (2018) 2375 final. Hlavním požadavkem Evropské komise je do roku 2020 zpřístupnění 100 % vědeckých publikací financovaných z národních veřejných prostředků elektronickou cestou.

V průběhu implementace Akčního plánu vydala Evropská unie **Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.**

Účelem Akčního plánu je stanovení klíčových kroků pro implementaci vybraných priorit Strategie. Akční plán je navržen pro období od schválení (29. 4. 2019) do konce roku 2020, tedy po dobu platnosti Strategie. Další kroky v této oblasti budou již součástí Národní politiky VaVal 2021+.

Akční plán vyhotovila pracovní skupina složená ze zástupců Úřadu vlády ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Národní technické knihovny, Akademie věd ČR a Asociace knihoven vysokých škol.

Otevřený přístup k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných zdrojů zajišťuje šíření a výměnu poznatků, podporuje inovace, konkurenceschopnost, internacionalizaci i kvalitu výzkumu, a tím přináší hospodářský, sociální a kulturní prospěch podnikové sféře, veřejnému sektoru a obecně celé společnosti.

V souladu s Doporučením Evropské komise ze dne 25. 4. 2018 C(2018) 2375 final o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání, splní implementací Akčního plánu Česká republika hlavní požadavek vznesený Evropskou komisí - do roku 2020 umožnit otevřený přístup zelenou nebo zlatou cestou k těm vědeckým publikacím, které jsou výsledkem výzkumu financovaného z veřejných zdrojů.

Struktura Akčního plánu je členěna v logickém rámci otevřeného přístupu. První část vymezuje účel a cíle Akčního plánu, druhá část obsahuje popis implementace Strategie, třetí část popisuje realizaci otevřeného přístupu tzv. zelenou cestou a tzv. zlatou cestou. Následují

¹ V předloženém materiálu se jako ekvivalentní výrazy objevují též podoby Open Access, nebo open access. Tato rozmanitost je způsobena respektováním podoby tohoto výrazu, jak se objevuje v jednotlivých souvisejících dokumentech či jiných platformách.

opatření nutná k realizaci otevřeného přístupu. Jednotlivá opatření navržená v Akčním plánu plní konkrétní priority Strategie.

Implementace Akčního plánu zajišťuje naplnění 5 hlavních cílů, kterými jsou: (1) zapojení se aktivně do procesu vyjednávání s vydavateli na mezinárodní úrovni; (2) stanovení nezbytných opatření vedoucích k zavedení tzv. zelené cesty otevřeného přístupu k vědeckým informacím; (3) zahájení přípravy na zavedení tzv. zlaté cesty otevřeného přístupu k vědeckým informacím; (4) příprava prostředí a hodnocení vědy na změnu, kterou s sebou otevřenost ve vědě pro Českou republiku přinese; (5) zahájení změny vědeckého prostředí v České republice tak, aby se otevřenost přístupu k vědeckým poznatkům stala postupně běžnou praxí vědeckých pracovníků.

Těchto 5 cílů je rozpracováno do 11 opatření Akčního plánu, která lze tematicky rozdělit do 5 dílčích okruhů: (1) obecná opatření promítající se do legislativních či strategických dokumentů (Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů); Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+; (2) opatření zajišťující zelený přístup; (3) opatření zajišťující zlatý přístup; (4) opatření k šíření informací o publikování v režimu otevřeného přístupu; (5) opatření k rozvoji elektronické infrastruktury.

Časový rámec pro implementaci opatření Akčního plánu stanovuje usnesení vlády České republiky ze dne 29. dubna 2019 č. 289.

Plnění jednotlivých opatření:

Opatření 1: Ustavit pracovní skupinu a navrhnout potřebné kroky k realizaci otevřeného přístupu

Termín: 2019

Zodpovídá: RVVI

Průběh plnění:

Byla sestavena pracovní skupina ze zástupců ÚV ČR, MŠMT, AV ČR, AKVŠ ČR, VŠCHT, NTK.

V hodnoceném období proběhla tři jednání pracovní skupiny. Předmětem prvního jednání v roce 2018 bylo vypracování návrhu Akčního plánu a následně „per rollam“ připomínkování návrhu Akčního plánu.

Další jednání této pracovní skupiny se uskutečnilo 20. listopadu 2019. Předmětem jednání bylo stanovení dalších kroků pro realizaci jednotlivých opatření Akčního plánu, zejména realizace opatření 6 – průzkum institucionálních repositářů a dokončení realizace opatření 8 – finanční analýza prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím. Pracovní skupina konstatovala, že jednotlivá opatření Akčního plánu jsou realizována průběžně a ve stanovených termínech.

Třetí jednání se uskutečnilo dne 10. 3. 2020 a bylo věnováno diskuzi o průběžném stavu plnění jednotlivých opatření Akčního plánu a stanovení harmonogramu plnění opatření realizovaných v roce 2020. Dle Akčního plánu se jedná o opatření č. 2, 3, 5, 7, 10.

V důsledku koronavirové situace nebyla svolána další jednání pracovní skupiny a další postupy plnění byly koordinovány formou individuálních konzultací s relevantními členy pracovní skupiny, čímž byla kontinuita plnění opatření zachována.

Koordinační činnost bude nadále vykonávána v souladu s usneseními vlády v rámci plnění opatření Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací 2021 a řídicí strukturou projektu sdílených činností Národní centrum informační podpory ve výzkumu, vývoji a inovací.

Stav plnění: splněno

Opatření 2: Zavést povinnost publikovat výsledky v režimu otevřeného přístupu

Termín: 2020

Zodpovídá: RVVI

Průběh plnění:

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ byla schválena usnesením vlády č. 759 ze dne 20. července 2020.

Národní politika představuje zastřešující strategický dokument na národní úrovni pro rozvoj všech složek výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Dokument rovněž naplňuje některá kritéria základní podmínky pro možnost čerpání prostředků z fondů Evropské unie v programovém období 2021 – 2027. Ve struktuře Inovační strategie České republiky 2019 – 2030, schválené vládou v únoru 2019, představuje jeden z nástrojů plnění cílů v pilíři Financování a hodnocení výzkumu a vývoje. Vizí Národní politiky je prostřednictvím efektivní podpory a zacílení výzkumu, vývoje a inovací přispět k prosperitě České republiky, jako země, jejíž ekonomika je založena na znalostech a schopnosti inovovat, občané disponují kvalitními životními podmínkami a ČR je uznávaným partnerem ve společenství evropských zemí i celosvětově. Hlavním cílem je naplnění výše uvedené vize, přičemž významně k tomu přispěje zvýšení inovativnosti vyjádřené například souhrnným inovačním indexem Evropské unie. Národní politika by měla přispět k rozvoji a dosažení pokroku v těchto klíčových oblastech: řízení a financování systému výzkumu, vývoje a inovací; motivace lidí k výzkumné kariéře a rozvoj lidských zdrojů; kvalita a mezinárodní excelence ve výzkumu a vývoji; spolupráce výzkumné a aplikační sféry; inovační potenciál České republiky. Reaguje rovněž na rizika a hrozby globální povahy 21. století. Dokument definuje 5 strategických cílů vycházejících z klíčových oblastí a celkem 28 opatření k realizaci cílů. U každého opatření jsou uvedeny termíny realizace, indikátory plnění, gesce a spolu-gesce za jeho realizaci. U opatření je rovněž uvedeno, zda existuje návaznost na opatření z předchozí Národní politiky platné na období do konce roku 2020, či zda se jedná o nové opatření. Z důvodu zajištění stability a kontinuity v plnění cílů a realizaci opatření, a současně z důvodu ponechání dostatečné míry flexibility pro aktualizaci dokumentu podle aktuálního vývoje, není období platnosti Národní politiky shora omezeno. V návrhu usnesení vlády je v bodě II. 2 uložena povinnost předsedovi Rady pro výzkum, vývoj a inovace předložit vládě zprávu o hodnocení plnění opatření Národní politiky včetně posouzení případné nutnosti změny Národní politiky dle aktuálních okolností v termínu do 30. června 2026, a v případě nutnosti takové změny předložit vládě Národní politiku na období po roce 2027.

Problematika otevřeného přístupu v Národní politice explicitně prochází dvěma z pěti strategických cílů, v rámci nichž je blíže specifikována a následně promítnuta do opatření. Je však třeba upozornit, že vlivem svého průřezového charakteru má problematika otevřeného přístupu vazbu též i na ostatní cíle a proniká celým dokumentem.

Konkrétně se jedná se o strategický cíl 1: Nastavit strategicky řízený a efektivně financovaný systém výzkumu, vývoje inovací v ČR s jeho dvěma tematickými specifikacemi:

1.2 Zajistit legislativní podmínky zejména pro nové nástroje účelové podpory inovací a příslušné procesy, zavedení systematického hodnocení programů účelové podpory, zjednodušení administrativy VaVal a zajištění otevřeného přístupu k výsledkům VaV v souladu s evropskou legislativou.

1.9 Zajistit otevřený přístup k těm výsledkům a datům VaV, vytvořeným za využití veřejných prostředků, které jsou volně šiřitelné a vyjednat s významnými vědeckými vydavateli pravidla jejich zveřejňování v režimu Open Access návazně na projekt CzechELib.

Tyto specifikace byly promítnuty do níže uvedených nových opatření.

Opatření 1: Zajištění jednotného legislativního prostředí pro fungování systému VaVal
Anotace Současný systém veřejné podpory VaVal byl zaveden zákonem o podpoře VaVal, jehož poslední aktualizace nabyla účinnosti ke dni 12. března 2020. Dosud byl zákon o podpoře VaVal již devatenáctkrát novelizován. Tím se přes veškerou snahu zvýšila jeho nepřehlednost a ztížilo jeho použití. Potřeba zásadní novely zákona je vyvolána několika důvody. Prvním důvodem je, že novelou zákona č. 110/2009 Sb. byly do zákona o podpoře VaVal zavedeny pojmy týkající se inovací, ale zákon sám žádnou právní úpravu postupu a podmínek pro poskytování dotací inovacím nadále neupravuje a nestanovuje ani odpovědnost za ně na úrovni ústředního orgánu státní správy. Tyto změny budou provázány se zavedením dalších nedotačních nástrojů podpory (půjčky, záruky atd.) a novelizací příslušných právních předpisů. Druhým důvodem je potřeba zavedení systematického hodnocení programů účelové podpory, zejména hodnocení jejich dopadů a přínosu využití jejich výsledků. Třetím důvodem je zjednodušení administrativy VaVal tam, kde je dána požadavky zákona, zejména ve veřejné soutěži ve VaVal a při implementaci inovačních programů, kde je potřeba standardní proces zrychlit a zjednodušit. Mezi další potřebné změny patří v souladu s evropskou legislativou i zajištění otevřeného přístupu k výsledkům VaV financovaného z veřejných zdrojů k recenzovaným vědeckým článkům a výzkumným datům.
Termíny realizace: 1) 2021 - nabytí účinnosti novely zákona po předchozím předložení paragrafového znění novely zákona vládě ČR, PSP ČR a Senátu Parlamentu ČR ke schválení 2) 2022+ - implementace novely zákona
Gesce: ÚV ČR – RVV
Spolugesce: poskytovatelé podpory výzkumu, vývoje a inovací
Indikátory: 1) binární - schválení paragrafového znění novely zákona vládou ČR 2) binární - schválení paragrafového znění novely zákona PSP ČR a Senátem Parlamentu ČR 3) binární -- nabytí účinnosti novely zákona
Vazba na strategické cíle NP VaVal 2021+: Cíl 1 (1.2) a dále Cíle 3, 4 a 5
Nové opatření

Opatření 8: Otevřený přístup k výsledkům a datům VaV, které jsou volně šiřitelné; rozvoj a zefektivnění IS VaVal

Anotace

Opatření je zaměřeno na zajištění otevřeného přístupu k výsledkům a datům VaV a na rozvoj IS VaVal v souladu s Konceptí Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací na období 2021–2025 tak, aby v úzké vazbě na NP VaVal 2021+ přispělo k plnění jejich cílů tím, že IS VaVal poskytuje státní správě a poskytovatelům, výzkumným organizacím, podnikům i odborné veřejnosti věrohodné informace potřebné pro financování, hodnocení i rozhodování. Jedná se zejména o rozšíření ve vztahu ke zvýšení komfortu uživatelů, rozšíření pro další podporu bibliometrických evaluací, podporu Open Access včetně Implementace iniciativy „European Open Science Cloud“ v prostředí ČR, znovuvyužití údajů již jednou zadaných v jiných informačních systémech veřejné správy (napojení na základní registry) a spolupráce ve sdílení dat prvotně zadaných do IS VaVal dalšími orgány státní správy, změny a rozšíření identifikátorů a obsahu záznamů, popis životního cyklu výsledků, možnosti fulltextového vyhledávání údajů v IS VaVal, medializace významu IS VaVal a využití poznatků uživatelů (zpětná vazba). Součástí opatření bude rovněž pokračování v implementaci požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru. Realizace opatření bude probíhat rovněž ve vazbě na soubor strategií a koncepcí Digitální Česko a vyhodnocení plnění Akčního plánu k Národní strategii otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020.

Stěžejní podpůrnou roli v implementaci otevřeného přístupu k výsledkům a datům VaV mezi celostátní a institucionální úrovní v ČR sehraje také vybudované národní licenční centrum CzechELib a budovaná národní e-infrastruktura, které zajistí vzájemnou koordinaci a infrastrukturní podporu až na úroveň jednotlivých výzkumných organizací. Součástí realizace opatření bude rovněž vyjednání pravidla s významnými vědeckými vydavateli pro jejich zveřejňování v režimu Open Access návazně na projekt CzechELib.

K implementaci tohoto opatření se předpokládá i využití fondů EU.

Termíny realizace:

- 1) 2021 a dále průběžně dle termínů obsažených v Koncepti IS VaVal na období 2021–2025
- 2) 2021+ tvorba akčního plánu navazujícího na Akční plán k Národní strategii otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020

Gesce: RVVI

Spolugesce: poskytovatelé podpory výzkumu, vývoje a inovací

Indikátory:

- 1) dle výstupů obsažených v Koncepti IS VaVal na období 2021–2025

Vazba na strategické cíle NP VaVal 2021+: Cíl 1 (1.9) a dále Cíle 2, 3, 4, 5

Nové opatření

Dále se jedná o strategický cíl 3: Zvýšit kvalitu a mezinárodní excelenci výzkumu a vývoje v ČR, dosáhnout zvýšení otevřenosti a atraktivity ČR pro mezinárodní výzkum a vývoj a zintenzivnit integraci VaVal ČR do Evropského výzkumného prostoru s tematickou specifikací:

3. 1 Podpořit zapojení výzkumných týmů do Horizontu Evropa, oboustrannou mezinárodní mobilitu a mezinárodní spolupráci výzkumných organizací a podniků, promítnutého do opatření 13.

Opatření 13: Zapojení výzkumných týmů do Horizontu Evropa, případně dalších programů EU, oboustranná mezinárodní mobilita a mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků, a podpora systémového zpřístupňování výsledků vědy a výzkumu

Anotace

Příčin dlouhodobě nízké úspěšnosti českých týmů v Rámcových programech EU (nyní Horizont) a současného pilotu EIC (European Innovation Council) je více. Mezi hlavní patří nedostatek zkušeností s obdobnými typy projektů, a to ve všech oblastech výzkumu.

První část opatření je proto zaměřena na pokračování a rozvoj již existujících nástrojů směřujících k podpoře širšího zapojení výzkumných týmů do Horizontu Evropa (a zejména aktivit ERC, partnerství a schémat v rámci EIC), které v současnosti existují na národní úrovni v gesci MŠMT, GA ČR, AV ČR či TA ČR ve spolupráci s věcně gesčními ministerstvy. Současně bude první část opatření případně posílena o nové podpůrné nástroje směřující k těmto cílům (např. v rámci Inovační strategie připravované teze programu MŠMT, který si klade za cíl vzájemně propojit excelenci ve výzkumu a aplikaci a implementovat obdobu evropského programu ERC anebo prohloubení zapojení ČR do společných výzev v rámci partnerství, které pilotně podporuje TA ČR ve spolupráci s gesčními ministerstvy). Vhodná je rovněž v této souvislosti podpora „high risk/high gain“ projektů.

Další část opatření se týká informační podpory Horizontu Evropa. S ohledem na potřebnost podstatného zintenzivnění mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ve VaVal, a to zejména co se týká míry jejich zapojování do rámcových programů EU pro VaVal, je nezbytné zabezpečit pro výzkumné organizace a podniky vysoce kvalitní informačně-poradenské zázemí zprostředkovávající nejenom informace o vyhlášených, resp. nově plánovaných výzvách 9. rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizontu Evropa (2021–2027) a dalších mezinárodních grantových schémat (např. COST, EUREKA, apod.), ale i zázemí poskytující odborné poradenství k finančním, právním a dalším specifickým otázkám přípravy a předkládání návrhů, resp. realizace podpořených mezinárodních projektů VaVal (Technologické centrum AV ČR, Národní kontaktní centrum – gender a věda a další). Paralelně k tomu je také zájmem ČR posilovat komunikaci se stakeholdery VaVal z celé Evropy (např. využitím Národních kontaktních bodů působících v ČR, dále České styčné kanceláře pro výzkum, vývoj a inovace v Bruselu (CZELO), anebo propojováním existujících aktivit národních kontaktních osob, zástupců v programových výborech a zástupců v rámci konsorcií poskytovatelů ERA-NET Cofund, resp. budoucích partnerství). V neposlední řadě je důležité zabezpečit rovněž aktivity tzv. „Welcome Office“ pro výzkumné pracovníky a inovátory přicházející do ČR. Informačně-poradenské zázemí by mělo zahrnovat i poskytování informací o možnostech využívání práv ochrany duševního vlastnictví, a to jak z hlediska uživatelů cizích chráněných řešení, tak z hlediska přihlašovatelů.

Třetí částí opatření je systematické a trvalé zpřístupňování nejaktuálnějších informací o výsledcích celosvětové vědy v ČR, které je primárním předpokladem pro vznik a udržení excelence VaVal a zcela nezbytným krokem vedoucím k internacionalizaci českého výzkumného a inovačního prostředí. S ohledem na základní potřebu přístupu k nejnovějším výsledkům celosvětové vědy je proto nezbytné zajistit jejich hospodárný

<p>a efektivní nákup formou sdílených činností a následné zpřístupnění vědecko-výzkumným pracovníkům veřejného i soukromého sektoru. Cílem opatření je zachování kontinuity hlavních činností „Národního centra pro elektronické informační zdroje CzechELib“, tzn., zajištění realizace centralizovaného nákupu klíčových elektronických informačních zdrojů, citačních databází a bibliometrických nástrojů, jakožto i provozu komplexního systému pro pořizování a správu elektronických informačních zdrojů a tvorby podpůrných analýz a statistik pro členské instituce i orgány státní správy ČR působící v oblastech VaVal. Díky koncentraci know-how i vyjednávací síle koncentrované v rámci Národního centra i mezinárodních konsorcií bude v souvislosti s přechodem na model otevřeného přístupu k vědeckým informacím a datům docházet ke sjednávání výhodnějších podmínek pro publikování výsledků VaVal domácími autory a k jejich efektivnímu otevírání mezinárodní komunitě.</p> <p>K implementaci tohoto opatření se předpokládá i využití fondů EU.</p>
<p>Termíny realizace:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2020+ příprava, předložení vládě ČR ke schválení a implementace tzv. „projektu sdílených činností“ v období let 2021–2027 zaměřeného na prohloubení integrace výzkumného a inovačního systému ČR do Evropského výzkumného prostoru a podporu mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích 2) 2020+ příprava, předložení vládě ČR ke schválení a implementace tzv. „projektu sdílených činností“ v období let 2021–2027 zaměřeného na systematické a trvalé zabezpečení dostupnosti aktuálních informací o výsledcích celosvětové vědy v ČR
<p>Gesce: MŠMT, GA ČR, AV ČR, TA ČR ve spolupráci s věcně gesčními ministerstvy</p>
<p>Spolugesce: ÚV ČR – RVV, MPO</p>
<p>Indikátory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podíl úspěšnosti českých projektů Horizontu Evropa 2) zvýšení efektivity „Národního centra pro elektronické informační zdroje CzechELib“ 3) zvýšení efektivity komunikace českých zástupců ve strukturách EU v oblasti výzkumu a inovací
<p>Vazba na strategické cíle NP VaVal 2021+: Cíl 3 (3.1) a dále Cíl 4</p>
<p>Nové opatření</p>

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2021+ byla schválena usnesením vlády č. 759 ze dne 20. července 2020.

Výše zmíněné specifikace a opatření byly již promítnuty mimo jiné do následujících aktivit či kroků.

1) V rámci legislativních úprav, které se v hodnoceném období podařilo schválit, byla centrálně zajištěna možnost publikovat v otevřeném přístupu s doporučením poskytovatelům. Povinnost se zatím nepodařilo legislativně prosadit vzhledem k zatím nejednotnému přístupu akademické sféry. V současné době probíhá další novelizace zákona č. 130/2020 Sb. v souvislosti s implementací evropské směrnice o otevřených datech, která by měla přinést další dílčí pokrok v této problematice.

2) Podpora otevřeného přístupu nejen k publikacím, ale i aktivity obecnějšího charakteru se širším záběrem spadající pod EOSC (European Open Science Cloud) jsou jednou z řady

předpokládaných intervencí nového operačního programu Jan Amos Komenský v gesci MŠMT (OP JAK), jehož realizace je plánována na programovací období 2021–2027, a který zajistí pro tuto oblast významnou finanční podporu.

3) MŠMT připravilo projekt sdílených činností s názvem „Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do Evropského výzkumného prostoru a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích (CZERA), který byl předložen RVVI ke stanovisku. V současné době probíhá meziresortní připomínkové řízení a očekává se jeho schválení ještě koncem tohoto nebo nejdéle počátkem příštího kalendářního roku.

4) Internacionalizace a účast v projektech Horizon Europe bude zajišťována jak programy podpory na národní úrovni (např. v rámci programu InterExcelence až do roku 2024), tak předběžně navrhovanými intervencemi nového operačního programu OP JAK v gesci MŠMT, jehož realizace je plánována na programovací období 2021–2027.

5) MŠMT byl připraven návrh projektu sdílených činností, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 1092 ze dne 26. 10. 2020 pod názvem „Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací“. Období realizace je podle připravované smlouvy o poskytnutí podpory stanoveno na období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2027 a na jeho realizaci se vláda ČR rozhodla vyčlenit téměř celkem 3,5 mld. Kč.

Stav plnění: splněno.

Opatření 3: Navrhnout potřebné legislativní změny pro publikování v režimu otevřeného přístupu

Termín: 2019/2020

Zodpovídá: RVVI ve spolupráci s MŠMT, MPO, dalšími poskytovateli, AV ČR a orgány reprezentace vysokých škol

Průběh plnění:

Dne 12. 3. 2020 nabyl účinnost Zákon č. 50/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.² Tato „malá“ novela neřeší problematiku otevřeného přístupu, ale zaměřuje se na projekty sdílených činností (viz opatření 13 NP VaVal 21+). K té se přistoupilo až v připravované novele zákona č. 130/2002 Sb. zaměřené na několik oblastí. Jejím cílem je v souvislosti s plněním Akčního plánu zajistit otevřený přístup k vědeckým informacím v souladu s evropskou strategií výzkumu, vývoje a inovací.

Konkrétně se problematika otevřeného přístupu projevila v úpravě:

§ 9, odst. 1 v písmenech l), m), n). Přidání písmene l) je vyvoláno potřebou zahrnovat do smluv a rozhodnutí dohodu o otevřeném přístupu k vědeckým informacím, případně možnost otevřený přístup odmítnout. Tato změna navazuje na příslušnou úpravu ustanovení § 32 zákona a nařízení vlády č. 397/2009 Sb. a dále na Národní strategii otevřeného přístupu k vědeckým informacím na léta 2017 až 2020, schválenou usnesením vlády ze dne 14. června 2017 č. 444, akční plán k této strategii, schválený usnesením vlády ze dne 29. dubna 2019 č.

² V souladu s ustanovením [§ 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb.](#), ve znění účinném do dne nabytí účinnosti zákona č. 277/2019 Sb., nabývá tato vyhláška účinnosti dnem 12. března 2020.

289 14. a na „Commission Recommendation of 25. 4. 2018 on access to and preservation of scientific information“, schválený Radou pro konkurenceschopnost v květnu 2018;

§ 32, odst. 3. V odstavci 3 se reaguje na povinnost tzv. otevřeného přístupu k vědeckým informacím a také zde se postupovalo v souladu v předchozím odstavci zmíněnými dokumenty.

Navrženou úpravou se řeší tzv. zelený přístup k vědeckým informacím, který se týká pouze vědeckých sdělení, která jsou zveřejňována ve vědeckých periodikách, tištěných i elektronických, tedy o druh výsledku „J“ a „D“. Podrobnosti budou upraveny v nařízení vlády o informačním systému výzkumu, vývoje a inovací.

Zástupci pracovní skupiny k novele zmiňovaného zákona spolupracovali se zástupci ministerstva vnitra na návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále jen „směrnice“). Termín pro transpozici do českého právního řádu stanoví tato směrnice do 17. července 2021.

V novele zákona č. 130/2002 Sb., kterou RVVI předložila vládě v září 2020, byla navržena změna § 32 odst. 3 zákona.

V novele zákona č. 130/2002 Sb., kterou předložilo ministerstvo vnitra jako součást novely implementující směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru, byly navrženy změny § 2 odst. 2 písm. o), § 9 odst. 1 písm. m) a n), § 12 a § 31 odst. 3 a 6 a navrženo vložit nový § 12a) zákona.

Výsledek navrhované úpravy ani její časové přijetí nelze s ohledem na legislativní proces předjímat. Z hlediska Akčního plánu je opatření splněno.

Stav plnění: splněno

Opatření 4: Provést úpravy IS VaVal v modulu RIV

Termín: 2019

Zodpovídá: RVVI

Průběh plnění:

Ve veřejné databázi verze programu 2.8.0 (dostupné na: RVVI.cz – Rejstřík informací o výsledcích) bylo implementováno označení režimu publikování u všech výsledků druhu J (open access, open access s časovým embargem, omezený přístup, pouze metadata). Tato změna respektuje celoevropské doporučení, konkrétně CERIFu z CRIS Information Elements Relevant for OpenAIRE. Do aktuálního stavu modulu RIV, který byl spuštěn od 20. 1. 2020, byly v souvislosti s problematikou open access a ve smyslu opatření provedeny následující změny.

Konkrétně se jedná o doplnění nových datových polí u výsledků J (odborný recenzovaný článek), včetně grafického znázornění způsobu publikování a aktivního prolinku nebo upřesnění stávajících datových polí.

R94* Způsob publikování (znakový, délka 1) P³

A = Open access: trvalé, okamžité, svobodné a bezplatné online zpřístupnění plných textů publikovaných vědeckých výsledků (nejčastěji článků) bez omezení

B = Open access časovým embargem: zdroj, který je metadatovým přístupem do doby, než je uvolněn pro otevřený přístup k určitému datu. Embarga jsou stanovena podmínkami vydavatelů (volný přístup k článkům až po uplynutí stanovené doby od publikování, zpravidla 6-12 měsíců) nebo poskytovatelů financí nebo mohou být stanoveny samotným autorem

C = omezený přístup: omezený přístup se týká zdroje s určitým typem omezení pro plně otevřený přístup, např. uživatel se musí do systému zaregistrovat, aby získal k tomuto zdroji přístup. Plný obsah je dostupný pouze předplatitelům nebo uživatel musí autorovi nebo správci systému odeslat žádost pro získání přístupu ke zdroji, případně je přístup ke zdroji omezen na konkrétní komunitu (např. univerzitní knihovní systémy apod.)

D = pouze metadata: přístup pouze k metadatům se týká zdroje, kde je přístup k výsledku omezen pouze na katalogizační / bibliografický popis tohoto výsledku, avšak plný text není v systému, ani na jiné platformě k dispozici a nelze jej na primární zdroj s otevřeným přístupem ani odkázat. Pokud neexistuje odkaz na metadata výsledku, pak pole R86* Odkaz na webovou stránku s plným textem výsledku (open access) nebo na domovskou stránku výsledku (znakový, max délka 500) zůstává prázdné.

R95* Předpokládaný termín zveřejnění plného textu výsledku (datum ve formátu RRRR-MM-DD) PP – vyplňuje se pouze v případě **R94=B** (open access s časovým embargem). Uvádí se datum ve formátu RRRR-MM-DD.

Upřesnění datového pole R86* Odkaz na webovou stránku u výsledku druhu J – odborný recenzovaný článek v souvislosti s open access.

R86* Odkaz na webovou stránku s plným textem výsledku (open access) nebo na domovskou stránku výsledku (znakový, max. délka 500) PP/P

Pro publikační výsledky se jedná o odkaz na webovou stránku, ze které je dostupný plný text výsledku. Je-li plný text výsledku archivován v institucionálním repozitáři předkladatele či vydavatele periodika (viz R94* Způsob publikování), uvede se odkaz na plný text výsledku (**pro recenzované odborné články je vyplnění údaje povinné**).

Pro souhrnné výzkumné zprávy se jedná o odkaz na webovou stránku, kde je tento výsledek zveřejněn (poskytovatelem nebo jiným kompetenčně příslušným orgánem). Pro patenty se jedná o odkaz na stránku s informacemi o patentu u příslušného patentového úřadu (originální dokument).

V návrhu novely zákona č. 130/2002 Sb., který RVVI předložila v září 2020 vládě, byly navrženy změny v § 32 odst. 3, které umožní dálkový přístup k výsledkům.

³ Ke každému údaji je za jeho popisem typu a délky uveden příznak charakterizující požadavek na jeho povinné, podmíněně povinné či nepovinné (P – vyplnění pole je povinné vždy, pokud není dále pro určitý druh výsledku upraveno výjimkou uvedenou v popisu údaje; PP – vyplnění údaje je podmíněně povinné (povinnost vyplnění závisí na hodnotě jiného údaje nebo na existenci) a podmínka jeho vyplnění je stanovena v jeho popisu, N – vyplnění pole je nepovinné a vyplňuje se podle potřeby).

RIV obsahuje nepovinná pole R94 * Způsob publikování, R95 * Předpokládaný termín zveřejnění plného textu výsledku, A90 * Identifikátor vědce ORCID - Open Research and Contributor ID, A91 * Identifikátor vědce Scopus Author ID, A92 * Identifikátor vědce ResearcherID a podmíněně povinné pole (pokud takový odkaz existuje, je nutné vyplnit) R86 * Odkaz na webovou stránku s plným textem výsledku (Open Access) nebo na domovskou stránku výsledku.

Stav plnění: splněno

Opatření 5: Zřídit a podpořit zřízení repozitářů vědeckých publikací

Termín: 2020

Zodpovídá: RVVI

Průběh plnění:

Původním záměrem bylo zajistit pro ty instituce, které nedisponují institucionálními repozitáři, tuto službu při IS VaVal. Následně bylo na jednáních na úrovni RVVI, MŠMT a NTK rozhodnuto, že tato služba bude provozována a nově nastavena v rámci transformace Národního úložiště šedé literatury na Národní repozitář, jehož koncepce a vývoj je součástí projektu sdílených činností Národní centrum pro informační podporu VaVal (NCIP VaVal), schváleného usnesením vlády č. 1092 ze dne 26. 10. 2020.

Podpora a zřizování repozitářů na úrovni výzkumných organizací je také jednou z navrhovaných intervencí nového operačního programu OP JAK v gesci MŠMT, jehož realizace je plánována na programovací období 2021 – 2027

Stav plnění: splněno částečně - úkol překračuje časový horizont vyhodnocení tohoto Akčního plánu.

Opatření 6: Zajistit průzkum institucionálních repozitářů existujících v České republice, jež mají být použity pro zajištění zelené cesty otevřeného přístupu

Termín: 2019

Zodpovídá: RVVI

průběh plnění:

Průzkumu vědeckých repozitářů v ČR probíhal v období květen-červen 2020. Při dotazníkovém šetření bylo získáno celkem 93 relevantních odpovědí od 42 výzkumných organizací v ČR (57 odpovědí k repozitářům a 36 odpovědí k výzkumným datovým sadám mimo repozitář). Informace o průzkumu, způsobu konstrukce dotazníku a sběru odpovědí jsou shrnuty v Kapitole 1). Do vyhodnocení repozitářů bylo zařazeno 41 repozitářů, které spadaly do kategorií repozitář vědeckých informací, repozitář vysokoškolských kvalifikačních prací a vědecká digitální knihovna. Z vyhodnocení bylo naopak vyřazeno 16 odpovědí v kategoriích obecná digitální knihovna a repozitář v přípravě. V Kapitole 2 je uvedeno detailní vyhodnocení vědeckých repozitářů v ČR z pohledu jejich obecných charakteristik, funkcionality, viditelnosti a přístupnosti, uplatňování mezinárodních standardů a také jejich udržitelnosti a dalšího rozvoje. V samostatné příloze jsou shrnuty kompletní odpovědi ke všem 57 reportovaným repozitářům. Průzkum připravil, realizoval a vyhodnotil tým Ústavu výpočetní techniky Masarykovy univerzity v Brně pod vedením Miroslava Bartoška.

Výsledky průzkumu jsou veřejně dostupné na internetové adrese:

<https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=876328>

Stav plnění: splněno

Opatření 7: Zavést jedinečné identifikátory jako povinnou součást IS VaVal

Termín: 2020

Zodpovídá: RVVI, MŠMT a NTK

Průběh plnění:

Pole DOI v záznamu RIV existuje. Uložit povinnost identifikátoru ORCID je možné pouze legislativní úpravou. Odbor Rady provedl analýzu a z IS VaVal extrahoval informace: (1) kolik příjemců účelové podpory za posledních 10 let registrujeme; (2) kolik z nich je právnickou osobou; (3) kolik z nich figuruje mezi příjemci pouze jednou. Z výsledku vyplývá:

(1) Od roku 2010 evidujeme 3418 příjemců účelové podpory, z nich **3353** bylo z České republiky.

(2) z 3353 příjemců účelové podpory z České republiky je:

a) **2734** – právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku

b) **143** – fyzická osoba s IČO

c) **34** – jiná právnická osoba (družstva atd.)

d) **131** – zájmové sdružení právnických osob, občanské sdružení, spolek.

(3) Z 3353 příjemců účelové podpory z Česka republiky figuruje v IS VaVal **1879** příjemců pouze jednou, což představuje **56 %** z celkového počtu.

Ačkoli identifikátor ORCID není legislativně stanoven jako výlučný a povinný, v rámci plnění je možné konstatovat, že se stává rozšířeným a výlučně podporovaným a to především prostřednictvím: projektových dokumentací GA ČR a TA ČR, projektu sdílených činností Národní centrum pro informační podporu VaVal, schváleného usnesením vlády č. 1092 ze dne 26. 10. 2020 a prostřednictvím RVVI, která na svém 361. zasedání ze dne 30. 10. 2020 požádala výzkumné organizace, aby provedly opravu a doplnění v databázích RIV a Web of Science a dále, aby z důvodu korektnosti hodnocení a za účelem dalšího zpřesnění bibliometrických analýz v rámci Modulu 2 zavedly ORCID (ResearcherID) hlášení výzkumníků.

Tyto dvě výzvy byly zveřejněny a jsou přístupné na:

<http://www.vyzkum.cz/FrontAktualita.aspx?aktualita=923892>

IS VaVal obsahuje v části CEP pole identifikující vědce G90 * Identifikátor vědce ORCID - Open Research and Contributor ID, G91 * Identifikátor vědce Scopus Author ID a pole G92 * Identifikátor vědce ResearcherID. Vyplnění polí není povinné.

Stav plnění: splněno částečně

Opatření 8: Provést finanční analýzu prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím

Termín: 2019

Zodpovídá: MŠMT a NTK s RVVI

Průběh plnění:

Finanční analýza byla provedena NTK a výdaje na předplatné byly vyčísleny na: prostřednictvím CzechELib (v roce 2020 – 350 mil. Kč) + individuálně, mimo CzechELib (v roce 2020 – 50 mil. Kč). Tedy v celkové hodnotě na cca 400 mil. Kč.

Druhým aspektem finanční analýzy byly výdaje za APC (Article Processing Charges, tj. poplatků za publikování článku tak, aby byl přístupný v režimu Gold Open Access, tj. „zlatá cesta“) ve všech typech časopisů. Analýza nabídla pouze kvalifikovaný odhad za rok 2018 – 50 mil. Kč.

Za účelem získání přesnějších informací bylo překročeno k realizaci finanční analýzy také v roce 2020. 1. místopředseda RVVI se dne 1. 7. 2020 obrátil dopisem na představitele institucí v rámci CzechELib s žádostí o součinnost a požádal je o dodání informací k datu 15. 11. 2020. V současné době NTK analyzuje a vyhodnocuje sebraná data a připravuje zprávu.

Realizace finanční analýzy v roce 2020 překračuje rozsah předepsaný tímto Akčním plánem.

Stav plnění: splněno

Opatření 9: Vytvořit pracovní skupinu na vysoké úrovni při CzechELib zastupující Českou republiku pro jednání s vydavateli a s relevantními partnery z EU pro spolupráci v režimu zlatého přístupu

Termín 2019

Zodpovídá: RVVI ve spolupráci s MŠMT, AV ČR a NTK

Průběh plnění:

Dne 10. 5. 2019 rozeslán dopis 1. místopředsedy RVVI prof. Dvořáka se žádostí o nominaci zástupců do pracovní skupiny na vysoké úrovni (dle Opatření 9 AP). Termín pro zaslání nominace: 31. května 2019.

Na základě nominací byla sestavena pracovní skupina ze zástupců RVVI, NTK, MŠMT, MPO, ČR, AV ČR, GA ČR.

První jednání pracovní skupiny proběhlo 19. června 2019. Předmětem jednání byl návrh na jmenování hlavního vyjednavče za Českou republiku, seznámení s navrhovanými kroky finanční analýzy podle Opatření 8 Akčního plánu a diskuse nad návrhem úprav datového modelu v Rejstříku informací o výsledcích (RIV).

Další jednání této pracovní skupiny se uskutečnilo dne 23. září 2019. Předmětem jednání byla diskuse ke zpracování mandátu pro hlavního vyjednavče za Českou republiku, informace o současném stavu sběru dat o finančních prostředcích vynaložených na předplatné a publikování OA od jednotlivých výzkumných organizací v České republice a návrh a zdůvodnění úpravy datové struktury IS VaVal pro účely centrálního sběru dat o OA publikování v ČR.

Třetí jednání se plánuje, jakmile to situace způsobena vyhlášením nouzového stavu umožní. Hlavním podkladem pro jednání bude konečná podoba Analýzy finančních prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím, tak jak byla provedena dle Opatření 8.

Na svém 359. zasedání konaném dne 25. 9. 2020 přijala RVVI usnesení, v němž schválila návrh mandátu hlavního vyjednavče, na jehož přípravě se podíleli RVVI, MŠMT a NTK a předložila mandát a jmenovací dekret k podpisu svému předsedovi. Mandát i jmenovací dekret nabyly účinnosti ke dni 30. 10. 2020.

Byla vytvořena pracovní skupina na vysoké úrovni jako skupina řídící. Na návrh RVVI jmenoval její předseda ke dni 30. října 2020 hlavního vyjednavatele pro vyjednávání o publikování vědeckých prací českých autorů v otevřeném přístupu. Hlavní vyjednavatel připravuje návrh členů vyjednavacího týmu pro předložení RVVI prostřednictvím MŠMT.

Stav plnění: splněno částečně - úkol překračuje časový horizont vyhodnocení tohoto Akčního plánu.

Opatření 10: Připavit pro vědeckou komunitu informace o otevřeném přístupu

Termín: 2020

Zodpovídá: RVVI, MŠMT ve spolupráci s NTK

Průběh plnění:

NTK uspořádala v listopadu 2019 konferenci KRECon 2019 Open Access – Seeking Balance s mezinárodní účastí a velmi dobrou odezvou.⁴ Na listopad 2020 byla připravována konference KRECon 2020 Open Science-The Future of Research. Vzhledem k nepředvídatelné situaci panující v souvislosti s COVID-19 nebylo možné konferenci s předpokládanou mezinárodní účastí uskutečnit, nicméně probíhala řada seminářů na domácí i mezinárodní úrovni k tématům Open Science/ Open Access/Open Data.

MŠMT naplnilo část opatření 10 a současně s ním alternativně i částečně opatření 5 podporou projektů na institucionální úrovni v OP VVV, a to v rámci výzvy č. 02_16_028 „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj I“. V této výzvě se realizuje 15 projektů s alokací 570 mil. Kč, z toho aktivity i na Open Access uskutečňují však pouze 2 projekty s celkovými způsobilými výdaji za tyto projekty ve výši 107 760 122,- Kč. Následně MŠMT zajistilo pro další zájemce podporu těchto aktivit výzvou č. 02_18_054 „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj II“, která podpořila celkem 30 projektů s alokací 870 mil. Kč. Z tohoto počtu se na aktivity Open Access, v rámci aktivity 7 "Strategické nastavení a rozvoj otevřeného přístupu k vědeckým informacím", připojilo pouze 12 projektů s celkovými způsobilými výdaji ve výši 535 532 884,- Kč.

Realizace projektů přesahuje rámec tohoto Akčního plánu a bude probíhat až do roku 2022, a to převážně na veřejných vysokých školách, dále v ústavech AV ČR i na dalších typech výzkumných organizací.

S Odkazem na opatření 11 byla v OP VVV vyhlášena výzva č. 02_18_072 "výzkumné infrastruktury k 18.12.2019 a schválen 1 projekt "e-INFRA CZ: Modernizace" s celostátním dopadem (CZ.02.1.01/0.0/0.0/18_072/0015659) na období 2020-22. Příjemcem podpory ve výši 990 mil. Kč (z tohoto investice tvoří 900 mil. Kč) je CESNET, zájmové sdružení právnických osob, sdružující obě státní a převážnou většinu veřejných vysokých škol.

Projekt je koncipován jako konsorciální a účastní se jej i ústavy AV ČR a další výzkumné organizace. Současně jsou MŠMT podporovány velké výzkumné infrastruktury. Nejméně 10 z nich v sobě sdružuje e-infrastrukturu zcela, nebo její část.

Tyto infrastruktury byly podporovány celkem 3 667 mil. Kč a to zpravidla od r. 2016 do r. 2019 (některé jsou podpořeny až do r. 2022).

Jedná se o tyto projekty:

⁴ Více viz: <https://krecon.cz/event/1/>; <https://vedavyzkum.cz/akce/akce/krecon-2019-open-access-seeking-balance>.

- Archeologický informační systém České republiky;
- Český sociálněvědní datový archiv;
- Česká národní infrastruktura pro biologická data;
- Český národní uzel Evropské infrastruktury pro translační medicínu;
- Národní infrastruktura pro biologické a medicínské zobrazování;
- Národní infrastruktura pro komplexní monitorování půdních a vodních ekosystémů v kontextu trvale udržitelného využívání krajiny;
- E-infrastruktura CESNET;
- IT4Innovations národní superpočítačové centrum;
- CERIT Scientific Cloud;
- Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy.

K plnění opatření významně přispívá svými aktivitami Technologické centrum AV ČR. Z pohledu Národní strategie k otevřenému přístupu k vědeckým informacím v letech 2017 - 2020 je možné rozdělit jeho aktivity na tři okruhy: podpořené projekty, publikační činnost, činnost národního referenčního bodu pro vědecké informace.

Podpořené projekty:

- 1) Česká republika v Evropském výzkumném prostoru 2, LE15025, Program EUPRO II (uváděno jako „CZERA 2“)
- 2) Česká republika v evropském výzkumném prostoru 3, LTI 18020, Program INTER-EXCELLENCE, podprogram INTER-INFORM (uváděno jako „CZERA 3“)

Akce	Zdroj financování	Datum	Počet účastníků
Workshop Zásady přípravy projektů H2020 s důrazem na ENERGY	CZERA 2	8. 2. 2017	24
Workshop k přípravě projektů do výzvy ERA Chairs 2017	CZERA 2	16. 3. 2017	24
Seminář k Milestones and Deliverables	CZERA 2	19. 4. 2017	35
Workshop k přípravě projektů do výzvy TWINNING 2017	CZERA 2	25. 4. 2017	47
UK Staff Exchange Week	CZERA 2	26. 4. 2017	?
Duševní vlastnictví (IP), Open Access (OA), smlouvy-Modul 3	CZERA 2	6. 6. 2017	10
JJCM Science Pub	CZERA 2	7. 6. 2017	?
Finanční a právní aspekty akcí Marie Skłodowska-Curie v programu Horizont 2020	CZERA 2	31. 10. 2017	38
OpenAlt 2017	CZERA 2	4. 11. 2017	?

Duševní vlastnictví (IP), Open Access (OA), smlouvy-Modul 3	CZERA 2	1. 12. 2017	18
Společný informační den FET Open, SEWP a SwafS	CZERA 3	8. 3. 2018	51
UK PhD Academy	CZERA 3	16. 4. 2018	15
Seminář k přípravě projektů TWINNING 2018	CZERA 3	31. 5. 2018	61
MODUL 7: WORKSHOP k programu H2020: Komunikace, šíření a využití výsledků v projektech H2020	CZERA 3	8. 6. 2018	18
Duševní vlastnictví (IP), Open Access (OA), smlouvy-Modul 3	CZERA 3	21. 6. 2018	21
Schůze se stakeholdery k přípravě akčního plánu pro Národní strategii otevřeného přístupu k vědeckým informacím	CZERA 3	25. 9. 2018	?
Autorské právo a věda, zaměstnanecká díla	CZERA 3	3. 10. 2018	20
Predátorské časopisy, autorské právo	CZERA 3	11. 10. 2018	25
Evropa na cestě k otevřené vědě – stačíme jí?	CZERA 3	24. 10. 2018	20
Příležitosti k zapojení do rámcového programu Horizont 2020	CZERA 3	12. 12. 2018	?
Workshop Jak zlepšit šance na úspěch ve výzvách ENERGY	CZERA 3	5. 2. 2019	16
seminář ENERGY + OPEN ACCESS na poptávku	CZERA 3	24. 4. 2019	20
Seminář Otevřený přístup k vědeckým informacím	CZERA 3	9. 5. 2019	51
Seminář k přípravě projektů TWINNING 2020	CZERA 3	19. 6. 2019	60
Duševní vlastnictví (IP), Open Access (OA), smlouvy-Modul 3	CZERA 3	3. 9. 2019	28
Seminář pro VZLÚ (IPR, open access)	CZERA 3	24. 9. 2019	15

Duševní vlastnictví a smluvní vztahy	CZERA 3	3. 10. 2019	29
Workshop pro projektové manažery podporující žadatele o granty ERC a MSCA	CZERA 3	19. 2. 2020	34

Publikace 2017–2020

Echo 5/2016: Právní aspekty otevřeného přístupu k výzkumným datům v H2020 (10. 1. 2017), CZERA 2

(https://www.tc.cz/cs/publikace/periodika/seznam-periodik/echo/5-2016?FfPeriodicalPublicationItem_page=2)

Otevřený přístup k vědeckým informacím v rámcovém programu H2020 (17. 12. 2018), CZERA 3

(<https://www.tc.cz/cs/publikace/publikace/seznam-publikaci/otevreny-pristup-k-vedeckym-informacim-v-h2020>)

Závěrem lze konstatovat, že Technologické centrum AV ČR v rámci projektu Česká republika v Evropském výzkumném prostoru 2, LE15025, programu EUPRO II (uváděno výše jako „CZERA 2“) a Česká republika v evropském výzkumném prostoru 3, LTI 18020, programu INTER-EXCELLENCE, podprogramu INTER-INFORM (uváděného výše jako „CZERA 3“) v letech 2017–2020 uspořádalo nebo bylo účastno **celkem 40 akcí**, na kterých jeho reprezentanti odborné veřejnosti prezentovali otevřený přístup k vědeckým informacím v programu H2020 a Horizont Evropa, otevřenou vědu jako celek a EOSC. Na těchto akcích bylo celkem osloveno **více než 1.000 účastníků**. Ve stejném období Technologické centrum AV ČR publikovalo o pravidlech otevřeného přístupu v programu H2020 v jím vydávaném časopise ECHO a vydalo souhrn pravidel v podobě uživatelsky přívětivého letáku.

Práce národního referenčního bodu pro vědecké informace (National Point of Reference on Scientific Information)

Evropská komise jednou ročně svolává národní referenční body k jednání. Poslední jednání proběhlo 22. ledna 2020. Na těchto schůzkách Evropská komise především informuje členy skupiny o vývoji v oblasti otevřené vědy. Na posledním jednání byla tedy tématem hlavně příprava pravidel pro otevřený přístup, kterými se budou řídit příjemci v novém rámcovém programu Horizont Evropa. Velkým tématem je také implementace Plánu S na evropské úrovni. Získané informace jsou sdílené s komunitou věnující se otevřenému přístupu v České republice (především jde o knihovníky univerzit).

Od národních referenčních bodů Evropská komise získává informace o stavu otevřené vědy v jednotlivých členských státech a implementaci DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2018/790 ze dne 25. dubna 2018 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování. K vývoji v členských státech pak vydává Komise v pravidelných intervalech zprávu. Aktuální zpráva referující o stavu v roce 2019 je stále v přípravě.

Stav plnění: splněno – plní se i nadále průběžně – plnění překračuje časový rámec tohoto Akčního plánu.

Opatření 11: Podpora rozvoje e-infrastruktur

Termín: 2019

Zodpovídá: MŠMT

Průběh plnění:

Podpora běží od července 2019. Ze strany MŠMT pokračuje podpora provozu a rozvoje všech tří národních e-infrastruktur zařazených na Cestovní mapu České republiky velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace pro léta 2016 až 2022. Konkrétně se jednalo – v abecedním pořadí – o CERIT-SC (CERIT Scientific Cloud), CESNET (e-infrastruktura CESNET) a IT4Innovations (IT4Innovations národní superpočítačové centrum). E-infrastruktury byly v letech 2019 a 2020 financovány z rozpočtových prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace.

V aktualizované Cestovní mapě je prezentována již jediná e-infrastruktura s názvem e-Infrastruktura CZ (akronym e-INFRA CZ). Ve vzájemné spolupráci všech tří výše jmenovaných e-infrastruktur je v rámci výzvy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání č. 02_18_072 Výzkumné e-infrastruktury realizován jediný společný projekt „e-INFRA CZ: Modernizace“ se schválenou fyzickou realizací od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2022. MŠMT tedy dle svých závazků pokračuje v podpoře velkých výzkumných e-infrastruktur, podporuje jejich funkční sjednocování na národní úrovni a také průběžně zajišťuje a poskytuje zdroje jejich financování, ať už z národních zdrojů (účelová podpora VaVal) nebo z ESIF (výzva č. 72 OP VVV).

Stav plnění: splněno - plní se i nadále průběžně – plnění překračuje časový rámec tohoto Akčního plánu

Závěr

Z 11 opatření byla splněna opatření č. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10 a 11, přičemž plnění opatření č. 10 a 11 vyžaduje kontinuální plnění. Opatření č. 5, 7, 9 byla splněna částečně, avšak kontinuita jejich plnění, stejně jako další implementace všech opatření je v současné době již zajištěna především Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ schválenou usnesením vlády č. 759 ze dne 20. července 2020 a projektem sdílených činností Národní centrum pro informační podporu VaVal schváleným usnesením vlády č. 1092 ze dne 26. října 2020.